

Watch your Danube

Co je Společný průzkum Dunaje?

Společný průzkum Dunaje 2 (anglicky the Joint Danube Survey 2), je znám pod zkratkou 'JDS2' a je nejrozsáhlejší expedicí pro průzkum řeky na světě konaný v roce 2007. Jeho hlavním cílem je získat vysoce srovnatelné a spolehlivé informace o jakosti vody a jejím znečištění v celém Dunaji a jeho přítocích. Realizaci JDS 2 koordinuje sekretariát Mezinárodní komise pro ochranu Dunaje (MKOD).

Akce bude zahájena 14. srpna 2007 v německém Regensburgu a tři lodě JDS 2 urazí po Dunaji celkem 2375 km, při tom proplují 10 zeměmi a svoji cestu zakončí koncem září, v Rumunsku, v deltě Dunaje.

Proč je JDS 2 tak důležitý?

Znečištění vody je hlavním problémem v povodí Dunaje. Vlády zemí v tomto povodí musí udělat závažná rozhodnutí o tom, která opatření provedou, aby bylo sníženo množství znečištění a zlepšil se ekologický stav vod. Tato opatření pomohou splnit povinnosti související s plněním Úmluvy o spolupráci pro ochranu a ušlechtilé využívání Dunaje, kterou podunajské země podepsaly v roce 1994 a Rámcové směrnice EU o vodní politice, která je pravděpodobně nejpřísnějším předpisem týkajícím se vody na světě. Znečištění vod nutrieny, organickými látkami a nebezpečnými látkami by mohlo vyústit v nesplnění tohoto evropského předpisu.

Pro své rozhodování potřebují podunajské země srovnatelná data a informace vysoké kvality. JDS2 je pokračováním průzkumu provedeného v rámci prvního Společného průzkumu Dunaje (JDS1) v roce 2001 a umožní tak porovnat data také v čase. JDS2 přesahuje JDS1 tím, že jsou doplněny nové parametry, monitorovací body a po prvé budou zkoumány také hlavní přítoky Dunaje. Mezi nimi také řeka Morava. Shromážděné informace umožní vytvořit v rámci MKOD nejpokročilejší databázi povodí řeky na světě, která umožní například zveřejnit informace o tisících druhů organismů a živočichů závislých na řece.

Partneři JDS2 a spolupráce

Expedice umožňuje významnou mezinárodní spolupráci všech podunajských zemí, počínaje Německem a konče Ukrajinou, zahrnující členské i nečlenské státy EU. Mezinárodní tým, který procestuje po délce celou řeku Dunaj bude zahrnovat 18 vědců z Německa, Rakouska, České republiky, Slovenska, Maďarska, Srbska, Rumunska a Dánska. Tým bude využívat tři lodě poskytnuté různými zeměmi a institucemi: Srbský Argus bude sloužit jako hlavní výzkumné plavidlo; Maďarský ledoborec Széchényi poskytne ubytování posádce a umožní uskladnění nákladu a zásob a loď Piscius náležející evropskému Joint Research Centre bude zkoumat rybí druhy. Týmy vědců z jednotlivých zemí pomohou se vzorkováním a testováním na tocích ve svých zemích. Práce v povodí řeky Moravy, která je českým přítokem Dunaje zajistí odborníci z Výzkumného ústavu vodohospodářského T.G.M., pobočky Brno.

Některé testy budou prováděny během cesty, od analýz vodních vzorků v laboratoři lodi Argus až po elektrorýbolov prováděný podél dunajských břehů. Ostatní vzorky budou posílány k provedení analýz po celé Evropě do laboratoří, které jsou specializovány na vybrané ukazatele jakosti vody. Významná podpora byla poskytnuta společnostmi ze soukromého sektoru působícími v povodí Dunaje, jako jsou

Watch your Danube

Alcoa Foundation, Dexia Kommunalkredit Bank a Coca-Cola Hellenic Bottling Company. Konečně také místní úřady a média z povodí Dunaje pomohou zvýšit povědomí a zájem o znečištění Dunaje a jeho povodí a potřebu každého člověka pomoci je udělat čistší a zdravější.

JDS2 trasa, zastávky a testy

Na řece Dunaj bude 95 odběrných míst v 10 zemích. Budou testovány i následující přítoky: Morava, Dráva, Tisa, Sáva, Velika Morava, Arges, Olt, Iskar, Rusenski Lom, Jantra a Prut. Budou odebrány vzorky vody, sedimentů, biologického materiálu, plavenin, mušlí a ryb, každý ze vzorků bude odebrán na různých odběrných místech (např. levá strana, střed, pravá strana) v jedné části řeky.

Expedice navštíví také větší města. Na 14. srpna je plánována oficiální zahajovací ceremonie v Regensburgu (Německo), dále proběhnou akce pro veřejnost ve Vídni (Rakousko), Bratislavě (Slovensko), Budapešti (Maďarsko), Osijeku (Chorvatsko), Bělehradě (Srbsko), Turnu Severin (Rumunsko), Ruse (Bulharsko), Vilko (Ukrajina) a Tulcea (Rumunsko).

Historie sledování jakosti a množství vody v Dunaji

Dunaj má rozsáhlou historii sledování jakosti a množství vody. Začalo to v roce 1985 'Bukurešťskou deklarací', na jejímž základě byla vytvořena řada monitorovacích stanic v povodí. V roce 1992 bylo zahájeno budování mezinárodní monitorovací sítě v povodí Dunaje, tzv. Trans-National Monitoring Network (TNMN). Síť má v současné době 75 stanic a její provoz je koordinován MKOD. V průběhu minulých 25 let probíhaly na Dunaji i další expedice: Equipe Cousteau v roce 1993, Burgund Survey v roce 1998 a Aquaterra Danube Survey v roce 2004 – avšak tyto se soustředily vždy jen na určité úseky Dunaje nebo na určité ukazatele. V roce 2001 byla JDS1 první expedicí, která zkoumala celou délku řeky Dunaj a vytvořila kvalitní a porovnatelné výsledky.

Jaké byly výsledky JDS 1?

JDS1 konaný v roce 2001 přinesl směs pozitivních i negativních výsledků. Pozitivní bylo zjištění vysoké úrovně biodiverzity a vzácných druhů. Negativní stránkou bylo objevení znepokojivého množství organického a mikrobiologického znečištění, dále znečištění těžkými kovy, ropnými látkami z lodí, pesticidy a dalšími chemikáliemi. Zároveň došlo k významnému zvýšení povědomí veřejnosti o Dunaji a potřebě opatření pro snížení znečištění. Průzkum byl sledován novináři a televizními štáby a zprávy o něm se objevily v titulcích významných novin, v rozhlasu a v televizi. Na mnoha místech, kde se lodě zastavily, byly uspořádány akce pro veřejnost informující o celonárodních i lokálních snahách ke snížení znečištění.

Zapojte se! Na www.icpdr.org/JDS můžete vidět JDS2 online a některé z jeho výsledků, příběhy a obrázky. Nebo prostě přijďte k řece a uvidíte to na vlastní oči!

Kontakt: icpdr@unvienna.org, Tel: +43 1 26060-5738

Zastávky JDS2:

Regensburg, 14. srpna
Vídeň, 20. srpna
Bratislava, 22. srpna
Budapešť, 28. srpna
Osijek, 2. září
Bělehrad, 6. září
Turnu Severin, 12. září
Ruse, 19. září
Vilko, 25. září
Tulcea, 27. září